

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини

Кафедра міжнародних економічних відносин та європейської інтеграції

Силабус навчальної дисципліни «МЕТОДОЛОГІЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Профіль дисципліни

Освітньо-наукова програма «Ветеринарна медицина»	Освітній ступінь – доктор філософії Галузь знань: 21 Ветеринарія Спеціальність: 211 Ветеринарна медицина Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки – 1, семестр – 2 Компонента освітньої програми: <i>обов'язкова</i> Цикл підготовки: <i>універсальний</i> Мова викладання: українська
---	--

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	Зінчук Тетяна Олексіївна, доктор економічних наук, професор
Профайл викладача (-ів)	https://surl.li/thurjr
Контактна інформація	номер телефону: +38 (067) 1296339 E-mail: zintshuk@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/
Консультації	Онлайн (за потреби) консультація в Zoom, Viber щопонеділка з 15.00 до 18.00

3. Анотація до дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Методологія, організація та технологія наукових досліджень» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти компетентностей щодо застосування сучасних методологічних і методичних підходів у науковій та професійній діяльності, засвоєнні теоретичних основ і методів наукового пізнання для ефективного планування та проведення наукових досліджень, спрямованих на подальше вдосконалення науки й практики.

Основними завданнями є: оновлення й поглиблення теоретичних знань; опанування сучасних джерел наукової та науково-технічної інформації; розвиток здатності до самостійної наукової та творчої діяльності; засвоєння філософських і методологічних засад наукового пізнання та основних етапів науково-дослідної роботи; оволодіння методами й методологією теоретичних і експериментальних досліджень; обґрунтований вибір напрямку наукового дослідження; здійснення пошуку, накопичення, аналізу, обробки та належного оформлення результатів наукових досліджень.

Процес вивчення навчальної дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей: а) загальних (ЗК): **ЗК 02.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. б) спеціальних (СК): **СК 01.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері ветеринарної медицини, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з дотриманням вимог професійної етики. **СК 02.**

Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання з ветеринарної медицини та дотичних до неї напрямів.

Програмні результати навчання (ПРН): **ПРН 03.** Формулювати і перевіряти наукові гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків наявні літературні дані та докази, зокрема результати експериментальних досліджень, спостережень, теоретичного аналізу та комп'ютерного моделювання систем і процесів у сфері ветеринарної медицини. **ПРН 05.** Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. **ПРН 08.** Глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері ветеринарії та у викладацькій практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**: основні наукові закони, категорії та поняття; сучасні методи й принципи наукових досліджень; методологічні засади формування наукової тематики; систему взаємозв'язків між різними науковими методами. Повинен **вміти**: обґрунтовувати зростання ролі науки як продуктивної сили розвитку суспільства; застосовувати методи наукових досліджень з урахуванням об'єктивних наукових закономірностей; методологічно обґрунтовувати тему наукового дослідження (мету, завдання, гіпотезу, об'єкт і предмет дослідження); формулювати наукову новизну та забезпечувати її достовірність на основі доказової бази; оформляти результати впровадження наукових досліджень і визначати їх соціально-економічну ефективність; готувати наукові доповіді, статті та тези за результатами проведених наукових досліджень.

4. Організація навчання

4.1.Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	
Лекції	20	
Практичні	20	
Самостійна робота	80	

4.2.Зміст початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Структура курсу	Кількість годин
			денна форма
Змістовний модуль 1. Основи наукознавства та методологічні засади наукових досліджень			
1	T1	Сутність наукового пізнання. Наука як система знань. Предмет і сутність науки як сфери інтелектуальної та професійної діяльності людини. Понятійний і категоріальний апарат науки. Зміст та класифікація наук. Організація наукової та науково-технічної діяльності в Україні.	18
2	T2	Системний підхід у вивченні галузевих явищ і процесів. Історичні передумови виникнення теорії систем. Поняття та типи систем. Сутність і принципи системного підходу в наукових дослідженнях. Системний аналіз галузевих систем (економічних, біологічних, ветеринарних, екологічних тощо).	14

3	T3	Планування та етапи проведення наукових досліджень. Галузеві наукові дослідження: особливості, мета та завдання. Вибір теми наукового дослідження та організація його виконання. Формування та обґрунтування наукової гіпотези. Основні етапи проведення наукового дослідження. Система показників та критеріїв оцінювання результатів досліджень.	14
4	T4	Основи методології наукових досліджень. Об'єктивна необхідність наукових досліджень на сучасному етапі розвитку суспільства та науки. Становлення наукової теорії та основні етапи її розвитку. Сучасні напрями і наукові школи. Види та класифікація галузевих наук. Актуальні проблеми розвитку науки на сучасному етапі. Методологія і методи наукового дослідження. Взаємозв'язок науки, наукового знання та суспільної практики.	14
Змістовний модуль 2. Організація та технології наукових досліджень			
5	T5	Загальнонаукові методи дослідження. Необхідність пізнання явищ і процесів у наукових дослідженнях. Загальна класифікація методів наукового дослідження. Характеристика загальнонаукових методів (історичного, статистичного, монографічного, логічного).	18
6	T6	Спеціальні методи наукового дослідження. Наукове пізнання та його рівні: емпіричний і теоретичний. Методи емпіричних досліджень та їх аналіз. Специфічні методи галузевих досліджень (експериментальний, розрахунково-аналітичний, балансовий, абстрактно-логічний тощо).	14
7	T7	Математичні та кількісні методи в наукових дослідженнях. Формалізація та математизація наукових знань. Використання математичних і комп'ютерних методів у наукових дослідженнях. Сутність, завдання та можливості застосування кількісного аналізу в галузевих дослідженнях.	14
8	T8	Методи прогнозування в наукових дослідженнях. Завдання та принципи прогнозування в науковій діяльності. Методи науково-технічного та галузевого прогнозування. Класифікація методів прогнозування. Екстраполяційні методи прогнозування. Статистичні методи прогнозування. Експертні методи прогнозування. Види та класифікації прогнозів у наукових дослідженнях.	14
Разом			120

4.3.Форми контролю та методи оцінювання

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни «Методологія, організація та технологія наукових досліджень» є: поточний, періодичний і підсумковий. **Поточний контроль** знань здійснюється на кожному практичному занятті відповідно з конкретними цілями кожної теми і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та практичних навичок з теми, що передбачається робочою програмою: тематичне опитування, поточний тестовий контроль, перевірка самостійної роботи. **Періодичний контроль** (контрольна робота за змістовним модулем) здійснюється у формі тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістовного модуля. **Підсумковий контроль** у формі заліку проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та періодичного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених робочою програмою. Підсумкова оцінка визначається як середнє арифметичне значення оцінювання знань і вмінь здобувача вищої освіти за поточний та підсумковий контроль за 5-бальною системою з наступним переведенням в 100-бальну шляхом множення середнього значення на коефіцієнт переведення 20.

Критерії оцінювання результатів навчання

Тематичне опитування оцінюється від 1 до 5 балів: **5 балів** – здобувач вищої освіти бездоганно володіє навчальним матеріалом з теми. Грамотно, логічно і чітко відповідає на всі поставлені питання. Правильно інтерпретує наукові терміни, доповнює відповідь знанням додаткової літератури та виявляє особливі творчі здібності, наводить аргументи на підтвердження власних думок. Вміє використати теоретичні знання у вирішенні нетипових, ускладнених професійно-наукових завдань; **4 бали** – здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом з теми, у більшості випадків надає повні змістовні відповіді на всі поставлені питання, але не завжди впевнено. Допускає окремі неточності у висвітлені питання, помилки в наукових термінах, кількість яких незначна і які виправлені в процесі відповіді, не може творчо вирішувати нестандартні питання; **3 бали** – здобувач вищої освіти неповно охарактеризує тему. Під час поставлених запитань допускає грубі помилки щодо наукової термінології, пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Не вміє формулювати логічну розгорнуту відповідь, демонструє лише поверхневе знання теми, не компетентно аналізує явища і процеси; **2 бали** – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте має неточні фрагментарні знання, не володіє науковою термінологією, не має сформованого поняття про теоретичне та практичне значення теми, відсутня змістовність викладу; **1 бал** – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; **0 балів** – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Тести для поточного контролю. Тестування знань здобувачів вищої освіти здійснюється письмово або через університетську платформу Moodle і передбачає виконання 5 тестових завдань. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач вищої освіти отримує 1 бал. 100% правильних відповідей дорівнює 5 балам.

Самостійна робота (написання тези конференції, підготовка реферату або презентації або постеру) за темою на власний вибір оцінювання згідно таких характеристик роботи: **упорядкованість** – наявність логіки, певної послідовності у викладі матеріалу завдання (**1 бал**); **самостійність** – самостійне виконання здобувачем завдання, без звернення за допомогою до викладача (або до іншого здобувача), здатність обґрунтовано висвітлити свою точку зору (**1 бал**); **креативність** – оригінальність, новизна у виконанні завдання, нестандартне його рішення, здатність відхилитися від традиційних схем мислення (**1 бал**); **технічне оформлення** – відповідність оформлення завдання технічним вимогам до виконання кожного конкретного завдання (формат, шрифт, кегль, інтервал, параметри сторінки тощо) (**1 бал**); **пошук дослідника** – здобувачем вищої освіти вивчено наукові публікації з тематики і використано з них матеріал для підготовки завдання (**1 бал**). За наявності вищезазначених характеристик здобувач вищої освіти може отримати 5 балів.

Модульна контрольна робота виконується письмово або через університетську платформу Moodle. Кожна модульна контрольна робота складається з 20 тестових завдань, за кожне з яких нараховується 0,25 бали. Повністю правильне виконання всіх завдань (100 %) оцінюється у 5 балів. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи: **5 балів** – 20 правильних відповідей; повне засвоєння матеріалу модуля, правильне виконання всіх тестових завдань, демонстрація системного розуміння теми; **4 бали** – 16–19 правильних відповідей; достатньо повне засвоєння матеріалу модуля, допущені поодинокі неточності, що не впливають на загальне розуміння теми; **3 бали** – 14–15 правильна відповідь; засвоєння основного матеріалу модуля на репродуктивному рівні, наявні помилки при виконанні окремих завдань; **2 бали** – 10–13 правильних відповідей; фрагментарне засвоєння матеріалу, значна кількість помилок, нездатність коректно виконати більшість завдань; **1 бал** – 1–9 правильних відповідей; відсутність сформованих знань і навичок, невиконання тестових завдань відповідно до вимог модуля; **0 балів** – правильних відповідей немає; модульна контрольна робота не виконана.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів вищої освіти можуть бути враховані результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

Підсумковий контроль (залік) здійснюється у формі виконання здобувачами вищої освіти 40 тестових завдань письмово або через університетську платформу Moodle. Результати оцінюються за 5-бальною системою відповідно до наступних критеріїв: **5 балів** – 36–40 правильних відповідей; повне й системне засвоєння програмного матеріалу, правильне виконання тестових завдань, здатність до аналітичного застосування набутих знань; **4 бали** – 32–35 правильних відповідей; достатньо повне засвоєння навчального матеріалу, допущені поодинокі неточності, що не впливають на загальний результат; **3 бали** – 28–31 правильна відповідь; засвоєння основного програмного матеріалу переважно на репродуктивному рівні, наявність помилок при виконанні окремих тестових завдань; **2 бали** – 20–27 правильних відповідей; фрагментарне засвоєння навчального матеріалу, значна кількість помилок, нездатність коректно виконати більшість тестових завдань; **1 бал** – 1–19 правильних відповідей; відсутність сформованих знань і навичок, невиконання тестових завдань відповідно до вимог робочої програми; **0 балів** – немає правильних відповідей; відсутність сформованих знань і практичних навичок, що унеможлиблює оцінювання результатів навчання.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль								Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5			
Контрольна робота за змістовним модулем 1 – 5				Контрольна робота за змістовним модулем 2 – 5				5	5	100

Шкала оцінювання: національна та шкала університету

Сума балів за шкалою університету (за всі види освітньої діяльності)	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

5. Політики дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у конференціях, тривога, відсутність світла тощо) термін зарахування навчальних завдань може бути подовжений за погодженням із викладачем курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, зараховуються зі зниженням оцінки.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачам вищої освіти пояснюється цінність набуття нових знань; сутність, особливості та причини неприпустимості академічного плагиату, заохочують до самостійного виконання навчальних завдань, коректного посилання на джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо відвідування. Задля успішного засвоєння теоретичних знань і формування компетентностей здобувачі вищої освіти зобов'язані регулярно відвідувати заняття, брати активну участь в обговоренні ключових питань теми та виконувати необхідний мінімум навчальної роботи. Для здобувачів з особливими потребами передбачене інтенсивне використання мобільних технологій навчання (Viber, Moodle) для отримання необхідної навчальної інформації та представлення виконаних завдань.

Політика щодо комунікації із викладачем. У разі виникнення певних труднощів при вивченні дисципліни здобувач освіти може звертатися до викладача у години консультацій за додатковими роз'ясненнями.

Протягом курсу дисципліни можливий розвиток автономних навичків здобувачів (обирання власної теми, що не увійшла до переліку тем самостійної роботи).

6. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна

1. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2022. 48 с.
2. Дударев І. М., Кузьмін О.В. *Практикум з методології наукових досліджень*: навч. посіб. Київ: Олді+, 2023. 278 с.
3. Кот Т. Ф., Гуральська С. В. *Методологія наукових досліджень у ветеринарії*: навч. посіб. Житомир : Вид. НОВОград, 2023. 132 с.
4. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях)* : навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
5. *Методика дослідницької справи у ветеринарній медицині*: навчальний посібник / Вальчук О. А., Мазур В. М., Ковпак В. В., Деркач С. С., Жук Ю. В. Київ: НУБіП України, 2020. 128 с.
6. *Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень* : навч. посіб. / В. Г. Бодров та ін. ; за заг. ред. О. А. Шевчука. Ірпінь : ВПЦ УДФСУ, 2020. 324 с.
7. *Методологія наукових досліджень* : навч. посіб. / за ред. В. П. Горина. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с.

Додаткова

1. Бабух І. Б. Актуальність та специфіка сучасної методології наукових досліджень. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. 3 (318). С. 291–294.
2. Зінчук Т. О., Кот Т. Ф. Тести для самоконтролю знань з навчальної дисципліни «Методологія, організація та технологія наукових досліджень» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина». Житомир, 2024. 36 с.
3. Зінчук Т. О., Кот Т. Ф. Наукові публікації, індекси цитування, стилі оформлення літератури : Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»; Житомир : Поліський національний університет, 2023. 20 с.
4. Культенко В. П., Радівільська О. О. Особливості методології наукового пізнання. *Гілея: науковий вісник*. 2020. 152. С.188–190.
5. *Методика та організація наукових досліджень* : навчальний посібник / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

6. Никифорок О. І., Ляшенко О. Ф. Підходи до оптимізації процедур аналізу регуляторного впливу: світовий досвід та реалії України. *Економіка і прогнозування*. 2021. 1. С. 71–87.

7. Положення про комісію з біоетики (П-30/15) від 25.05.2022 р. Житомир: Поліський національний університет. 2022. 43 с.

8. Щепотьєв О. І. Жильцов А. В., Васюк В. В. Методи забезпечення достовірності наукових досліджень. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Техніка та енергетика АПК. 2013. 184(1). С. 201–208.

9. Kutsmus N., Zinchuk T., Usiuk T., Prokopchuk O., Palamarchuk T. War in Ukraine: Impact on global agri-food trade. *Scientific Horizons*. 2024. Vol. 27, No. 3. P. 130–142. <https://doi.org/10.48077/scihor3.2024.130>

10. Комісія з біоетики. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://surl.li/bescbu>

11. Комісія з перевірки первинної документації дисертаційних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://surl.li/ztevfuf>

12. Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених факультету ветеринарної медицини та тваринництва. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://surl.li/voqtkt>

13. Національний фонд досліджень України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nrfu.org.ua/>

14. Офіс Горизонт Європа в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://horizon-europe.org.ua/uk/home/>

15. Сайт кафедри міжнародних економічних відносин та європейської інтеграції. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://surl.li/fmyden>

16. BASE (Bielefeld Academic Search Engine). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.base-search.net>

17. Coursera. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.coursera.org>

18. DOAJ (Directory of Open Access Journals). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doaj.org>

19. edX. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.edx.org>

20. Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ezb.uni-regensburg.de>

21. Eurostat. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

22. Еразмус+. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://erasmusplus.org.ua>

23. Faostat. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.fao.org/home/en/>

24. Google Scholar. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://scholar.google.com>

25. Mendeley. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.mendeley.com>

26. OpenDOAR (Directory of Open Access Repositories). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://v2.sherpa.ac.uk/opendoar>

27. Semantic Scholar. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.semanticscholar.org>

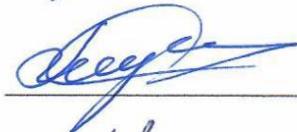
28. Zotero. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.zotero.org>.

Викладач

Тетяна ЗІНЧУК

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та європейської інтеграції

Тетяна ЗІНЧУК

Гарант ОНП «Ветеринарна медицина»

Тетяна КОТ